

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. I. De Jure naturali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

extensione, restrictione &c. plurimæ resolutiones dependent) tractatum hujus tituli de Constitut. in duas partes dividimus, acturi in 1. de lege in communi; in 2. de legibus in particulari.

ARTICULUS I.

De Jure in genere.

²³ **JUS** in genere multiplicem acceptiōnem habet. Nam 1. significat *justum* generatim, sic, ut idem sit, ac *legitimum* & *recte rationi consonum*; quo sensu omne virtutis opus jus, & justum dicitur; *specialiter* autem acceptum, supponit 1. pro jure passivè sumpto, ut mox dicemus; 2. Pro *arte boni, & equi*, seu scientia juris, atque legum, & dicitur jurisprudentia, & L. 1. ff. de origine juris, definitur: *ars boni, & equi, seu justī, atque injusti scientia*. 3. Pro loco judicij, hinc quis dicitur *in jus vocari, in jure comparere*, hoc est, in loco ubi judicium exercetur. 4. Pro sententia judicis. Nam hujus est, *jus dicere*, seu sententiam ferre. 5. Specialiter pro facultate legitima, directè, & formaliter percipiendi commodum libertatis propriæ ex usu alicujus rei, & sic sumitur *jus activè*; id verò, quod titulo ejusmodi facultatis in ipso residentis, ipsi debetur, vocatur *jus passivè sumptum, seu debitum*: de jure sic accepto agunt Theologi in 2. 2. D. Thomæ, & à nobis expositum est olim in impresso brevi tractatu Theolog. de Jure & Just. q. 1. n. 6. Cum primis autem supponit hic pro legitimo naturali, & divina; tum humana; inde dicitur *jus naturale, jus divinum, jus humanum*: sic acceptum *jus*, varium est, & multiplex, sicut ipsæ leges; & de jure sic accepto, secundum quod restringitur ad *leges Ecclesiasticas*, in jure Canonico agitur. Quoniam autem frequens mentio incidit *juris*, non modò naturalis, & Divini; sed etiam Civilis, & Ecclesiastici, seu Canonici, de singulis aliqua præmitti debent.

§. I.

De Jure naturali.

²⁴ **JUS** naturale, juxta Suarez de legibus l. 2. c. 4. d. 2. n. 9. est hominis conscientia, re-
Tom. I.

et præcipiens, & prava prohibens, fundata (ut ait Lessius de Jure & Just. l. 2. c. 2. d. 2. n. 9.) *in natura rationali, & naturali conditione operū, atq; adeò in ipsis rerum naturis*; non in libera alicujus voluntate. Hinc Ernicus Pirhing in Prolegomeno Juris Can. n. 8. *Jus naturæ inquit, non oritur formaliter ex ulla voluntate superioris; sed habetur ex ipsa natura objectorum, & actuum convenientium naturæ rationali, quæ tali, & fundat in qualibet natura rationali, etiam divina, obligationem non ponendi aliquid, ipsi dissonum. Et ideo in tract. de vitijs, & peccatis olim docui, dari quosdam actus (ut mentiri, odisse, & blasphemare Deum) qui mali sunt antecedenter ad omne jus positivum; nec ideo malos, quia prohibiti; sed, ideo prohibitos quia de se mali sunt, malitia fundamentali.*

Juris Consulti, jus naturale, sic definitum, vocant *secundarium*, constituentem jus naturale, *primævum* in eo, quòd natura omnia animalia docuit, ut dicitur in principio Institut. de jure naturali, & gentium; hoc est, ex instinctu, & inclinatione nobis communium cum brutis, ut est, maris, & fæminæ conjunctio; liberorum procreatio, & educatio; hinc jus naturale *primævum*, secundum juris peritos, est ipse instinctus, & propensio naturæ sensitivæ, quæ hominibus cum brutis animalibus communis est. Verum in ista locutione Juris-consultus dicitur *crassius*, & liberius accepisse *jus naturale*, teste Schneidewin. l. 1. Institut. tit. 2. n. 2. Nam *jus propriè*, naturam *rationalem* respicit; cum alios gravet, & obliget; alios autem in agendò, vel omittendò, dirigat. Quare cum Theologis *jus naturale propriè* aliud non est, quàm naturale lumen intellectus nostri, nobis inditum à Deo cum ipsa natura rationali; & propterea etiam dicitur *jus naturale participatum* à ratione divina, quæ est *jus naturale divinum, & imparticipatum*.

§. II.

De Jure positivo.

JUS positivum dicitur, quod non ex natura rerum, sed ex libera Dei, vel hominum voluntate pendet, & vim obtinet,
B net,